

<i>preek</i>	9 juli 2023
<i>thema</i>	Elke dag is een dag om Gods weg te gaan
<i>tekst</i>	1 Koningen 19:21b: Elisa ging met Elia mee als zijn dienaar
liturgie:	Opwekking 464 (Be still for the presence of the Lord)
<i>votum en groet</i>	
<i>gebed</i>	Kinderlied (Ken je Gods gebod: woorden één tot tien?)
<i>kinderen naar hun club</i>	
<i>preek deel 1</i>	Kerkboek 25:2 (Heer, wijs mij toch zelf de wegen)
<i>lezen 1 Koningen 19:19-21</i>	
<i>preek deel 2</i>	Opwekking 687 (Heer, wijs mij uw weg)
<i>apostolische geloofsbelijdenis</i>	Liedboek 838:1 (O grote God die liefde zijt)
<i>gebed</i>	
<i>kinderen komen terug</i>	
<i>collecte</i>	Opwekking 798 (Wij zijn het volk van God)
<i>zegen</i>	

preek deel 1

Heer, wijs mij toch zelf de wegen waar mijn voeten veilig gaan.

Dat lied kwam bij ons boven tijdens een wandeling die we een paar jaar geleden maakten in de Franse Alpen. Het was een prachtige wandeling maar we voelden ons steeds minder op ons gemak, zeker toen we bij een flinke helling kwamen met allemaal losse stenen. We zagen een bok die voor ons op de vlucht ging en die bij het rennen een paar stenen naar beneden schopte. We wisten daardoor dat we voorzichtig moesten zijn. En toen kwam Psalm 25 bij ons boven, in de berijming zoals die in het Kerkboek staat:

Heer, wijs mij toch zelf de wegen waar mijn voeten veilig gaan.

We kwamen bij een serie ladders. Iemand had ons verteld dat het niet zo moeilijk was. Je had echt geen hulpmiddelen nodig om via die ladders omhoog te klimmen. Je moest jezelf gewoon goed vasthouden. En we klommen de ladders op, tree voor tree. Ik keek maar niet naar beneden want daar was de diepte. Ik ging omhoog, niet te veel nadenken, gewoon omhoog, achter Lia aan. Na de eerste serie ladders kwam nog een tweede serie en zelfs een derde serie. We kwamen hoger en hoger, en we zagen hoe ver het nog was en we wisten: straks moeten we diezelfde meters weer dalen. Wat voor pad wordt dat?

Heer, wijs mij toch zelf de wegen.

In de verte zagen we mensen lopen. Daar was dus blijkbaar een pad. Maar hoe waren ze daar gekomen? We zagen vlak voor onze voeten dat de rotsen hier en daar wat afgevlakt waren. Zo was er toch een pad dat we konden volgen.

En toen waren we echt de weg kwijt. We wisten welke kant we op moesten: naar beneden. Maar waar was het pad? Anderen waren ons gevolgd. Die hadden ons zien lopen en die hadden gedacht dat wij het pad volgden en die waren daarom achter ons aan gelopen. Ze waren dus ook van het pad af geraakt. Hoe nu verder? Gelukkig zagen we een eindje naar beneden het pad weer liggen en daar sprongen zij heen; wij in ons eigen tempo erachteraan.

Verderop was het pad duidelijk te zien en goed te belopen. Maar we zagen dat we nog flink moesten dalen en we waren gewaarschuwd: het laatste stuk zou een lastige afdaling zijn. Psalm 25 bleef in m'n hoofd zingen. *Heer, wijs mij toch zelf de wegen.*

Ik bedacht dat dit vers allereerst een hele praktische betekenis heeft.

Voor David (die deze psalm heeft gedicht) begint het bij moeilijk begaanbaar terrein waarin hij letterlijk de weg moet zien te vinden. Hij roept God te hulp om de weg te vinden en om die weg vervolgens ook te *gaan*. Hij bidt zijn gebed niet in ons keurig

aangeharkte land met z'n prachtige wandelpaden en z'n goed onderhouden mountainbikepaden, maar hij bidt zijn gebed in Israël waar je (net als in het gebied van de Alpen) te maken hebt met ruig land. Onderweg in dat ruige land roept David God te hulp omdat hij beseft dat hij God nodig heeft om veilig en wel op zijn bestemming te komen. Dat is de praktische betekenis van dit vers.

Daarnaast heeft het vers ook een geestelijke betekenis.

Als je nog jong bent en je staat voor keuzes: je staat als het ware op een kruising en je vraagt je af welke kant je op moet, met je leven, met je werk, met je studie, met je vriend of vriendin, met de manier waarop je met je vrije tijd omgaat ... Dan hoop ik dat je God erbij haalt! Doe je dat wel eens? Probeer het maar! Vraag bijvoorbeeld aan God: wilt U me vertellen wat ik moet doen? Zeg gewoon maar eens tegen God: laat me alstublieft zien wat het beste is! En sta dan ook open voor een antwoord. Als je iets vraagt aan God, moet je er niet vanuit gaan dat je niets terug hoort. God reageert, rechtstreeks, of via iets wat je leest in de Bijbel, of via iets wat je overkomt, of via mensen die je op een bepaald spoor zetten. Daar moet je voor open staan. En dan moet je ook kunnen aanvaarden dat Gods reactie je niet heel goed uitkomt, dat je het liever anders zou doen, maar dat je toch de weg gaat die God je wijst. Misschien is het een idee om voortaan elke morgen te bidden, voor je op pad gaat: *Heer, wijs mij toch zelf de wegen.*

Als je wat ouder bent, dan hoop ik dat dit je gebed *blijft: Heer, wijs mij toch zelf de wegen.* Want op elk moment van je leven sta je voor keuzes, moet je beslissingen nemen, bijvoorbeeld over de manier waarop je met je geld omgaat, over hoe je tegen je partner doet, over hoe je reageert op je ouders of op je kinderen. Je komt voor vragen te staan die je nooit hebt voorzien maar waar je nu wel antwoord op moet geven. Doe dat dan, met God!

En als je echt oud bent, dan kun je nog steeds niet zeggen: nu weet ik het wel. Vergelijk het maar met zo'n bergwandeling als wij deden. Na elke bocht is het pad weer anders. En hoe langer je onderweg bent, hoe meer de vermoeidheid toeslaat. Misschien heb je wat weinig eten of drinken bij je. Je krijgt het koud. Je maakt je zorgen over de laatste moeilijke etappe. Het wordt hoog tijd dat je aankomt. Zo'n soort gevoel kunnen oudere mensen ook krijgen. Je leven lang heb je op God vertrouwd; het is je helemaal eigen geworden, maar nu je oud geworden bent moet je het je toch nog weer eigen maken, in een situatie waarin je verzwakt bent, waarin je niet meer de afleiding hebt van je dagelijks werk, waarin je niet meer in staat bent om de leuke dingen te doen die je altijd deed toen je jonger was, waarin je je leeftijdsgenoten de één na de ander ziet sterven, waarin je zelf in je stoel komt te zitten ... Blijf bidden: *Heer, wijs mij toch zelf de wegen.*

Laten we nu samen zingen: *Heer, wijs mij toch zelf de wegen waar mijn voeten veilig gaan.*

In Psalm 25 spreekt David zich uit.

Zijn vijanden drijven hem in het nauw. Hij loopt aan tegen zijn eigen tekortkomingen en zonden; daar vraagt hij vergeving voor maar hij komt er in Psalm 25 toch steeds weer op terug: zijn schuld blijft hem dwarszitten. Zijn diepste verlangen is dat Israël bevrijd wordt. Het lukt hem niet; en daarom roept hij God te hulp om Israël te redden.

Ik denk dat Psalm 25 goed aansluit bij hoe Elia zich voelt.

Net als David is ook Elia op de vlucht voor zijn vijanden. Net als David heeft ook Elia zijn best gedaan voor de HEER maar het is hem (net als David) bij de handen afgebroken. Hij heeft ontdekt dat hij niet beter is dan zijn voorouders; net als David weet hij zich schuldig voor God. Hij heeft het gevoel dat alles mislukt is en hij is ervan overtuigd dat hij helemaal alleen staat in zijn strijd en dat iedereen zich tegen hem keert.

Elia krijgt van God een nieuwe taak. Laten we nu lezen hoe Elia daar een begin mee maakt. We lezen 1 Koningen 19 vers 19-21.

preek deel 2

Elia kan weer verder. Elia *gaat* weer verder.

Hij vertrekt van de berg van God (de berg Horeb). Het eerste wat hij gaat doen, is: zijn opvolger opzoeken. Daarvoor moet hij in de buurt van Samaria zijn want daar ergens woont Elisa. De afstand van de Horeb naar de omgeving van Samaria is ongeveer 500 kilometer: da's een heel eind lopen! Dagen en dagen is Elia onderweg. Nu maakt niet meer de klacht door zijn hoofd (de klacht dat alles mislukt is); die klacht is tot zwijgen gebracht want God heeft hem liefdevol opgezocht en hem nieuwe moed gegeven. Elia kan weer verder. Elia *gaat* weer verder.

Hij treft Elisa terwijl die aan het ploegen is.

Ze zijn met twaalf ploegen schuin achter elkaar aan het werk; het is duidelijk een groot boerenbedrijf: twaalf ploegen tegelijk. Elke ploeg wordt getrokken door twee ossen en daarachter loopt een knecht die de ossen moet mennen. Elisa loopt helemaal achteraan, achter de twaalfde ploeg. Hij houdt in de gaten of alles wel goed gaat; hij heeft de leiding. Al die mensen zijn hard aan het werk en wat ze doen is belangrijk! Ze moeten ploegen (en daarbij moeten ze goed uitkijken dat de ploegscharen niet vastlopen op een grote steen); als het ploegen gedaan is moeten ze zaaien; daarna moeten ze afwachten, en bidden om regen want die is nodig en die moet ervoor zorgen dat het zaad ontkiemt; samen kijken ze vervolgens uit naar de oogst en als die van het land komt hebben ze het daar weer druk mee. Het begint allemaal met het ploegen.

Elia doorkruist dat belangrijke werk.

Het komt op mij nogal bot over. Elia wacht niet tot het ploegen gedaan is. Hij heeft geen geduld om het einde van de klus (of op z'n minst het einde van deze dag) af te wachten om dan rustig een gesprek met Elisa aan te gaan. Nee, hij loopt zomaar naar Elisa toe, gooit hem pardoes zijn mantel toe en loopt dan gewoon verder. Hij vertrouwt er blijkbaar op dat Elisa direct klaarstaat om zijn mantel op te vangen en achter hem aan te dragen als knecht van Elia.

Moet het ploegen dan niet verder gaan? Da's toch ook belangrijk! Zeker.

Waar niet geploegd wordt kan over een paar maanden niet geoogst worden. En waar niet geoogst wordt kan niet gegeten worden. Het werk achter de ploeg moet echt wel doorgaan! En dat werk *gaat* ook door! De vader van Elisa moet zijn *zoon* voortaan missen bij het werk, maar gelukkig blijven zijn *knechten* bij hem om het werk te doen! Ook al gaat Elisa mee met Elia, het land wordt echt wel geploegd! Er zal straks echt wel eten zijn.

Maar Elisa moet Gods weg gaan.

Als in een split second beseft Elisa dat God van hem iets bijzonders vraagt.

Hij kan niet langer op de boerderij van zijn vader blijven; hij kan niet langer de chef zijn over de knechten; hij dacht altijd dat zijn toekomst zou zijn dat hij over een jaar of wat z'n vader opvolgt als boer; maar het wordt anders.

Hij moet Gods weg gaan en dat betekent dat hij zijn huidige leven achter zich laat. Hij slacht de ossen waarmee hij gewerkt heeft; hij braadt hun vlees op het houten juk dat de ossen droegen; hij eet van dat vlees samen met zijn knechten (en waarschijnlijk zijn ook zijn ouders van de partij); daarmee laat hij zien dat hij zijn huidige leven achter zich laat.

Hij moet Gods weg gaan en dat is voor Elisa bepaald geen promotie. Want als Elia het te warm vindt voor een mantel moet *hij* de mantel van Elia dragen (1 Kon. 19:19) en als Elia zijn handen wil wassen moet *hij* het water over de handen van Elia gieten (2 Kon. 3:11).

De opzichter over de landarbeiders wordt de knecht van een profeet. Dat is Gods weg die Elisa moet gaan.

Wat is nou Gods weg die *jij* moet gaan? Dat is iets tussen God en jou.

Misschien is dat iets heel bijzonders, iets wat je niet echt leuk vindt, iets dat helemaal niet eervol is, maar iets waar je ineens van ontdekt: dat moet ik gaan doen! Dat is de weg die God mij wijst.

Misschien is Gods weg voor jou helemaal niet bijzonder. Na je vakantie pak je je werk weer op of begin je aan een nieuwe opleiding of ga je verder met de opleiding waar je al mee bezig was.

Dat is iets tussen God en jou.

Maar we kunnen elkaar daarin wel ondersteunen.

Bij een bergwandeling is het fijn als er bordjes zijn waarop staat welke kant je op moet. Het is ook heel prettig als iemand je vanuit zijn eigen ervaring vertelt hoe de route is. Soms zijn er ook mensen die even een stukje met je mee willen lopen om je weer op weg te helpen. Mooi toch?

Zo is het in ons leven ook. We kunnen zoveel aan elkaar hebben. Het is zonde en jammer als je geen gebruik maakt van de ervaring die iemand anders in z'n leven heeft opgedaan. Door sommige dingen moet je zelf heen, dat snap ik wel. En onze tijd is heel anders dan de tijd van vroeger, dat beseft ik ook wel. En toch kunnen we zoveel aan elkaar hebben.

Voor ouderen is het zo waardevol om jongeren om zich heen te hebben die energiek in het leven staan, die tot spontane keuzes komen en daarbij soms grondig miskleunen maar daar dan toch weer van terugkomen en verder gaan, in vertrouwen op God.

Voor jongeren is het zo waardevol dat er ouderen zijn die alle tijd van de wereld hebben om te bidden, die durven te praten over moeilijke keuzes die ze vroeger moesten maken, die eerlijk durven toe te geven dat er momenten waren dat ze zich meer lieten leiden door wat *men* zegt dan door wat *God* zegt; ouderen die merken dat ze ook in hun laatste levensfase weer vertrouwd moeten raken met Gods weg omdat het nooit een automatisme wordt.

Laten we elkaar ondersteunen.

Laten we elkaar aanvullen. Laten we elkaar corrigeren. Laten we elkaar bemoedigen.

Laten we elkaar de weg wijzen.

Laten we samen bidden: *Heer, wijs mij toch zelf de wegen waar mijn voeten veilig gaan.*

Amen!